

De indeling van de nieuwe stal, in combinatie met een voerrobot, maakt het voor veehouder Bonestroo mogelijk om intensief met voergroepen aan de slag te gaan. Hij werkt met leeftijds- én lactatiegroepen.

Werken met groepen stuwt voerefficiëntie

Veehouder Wim Bonestroo wilde in zijn nieuwe stallen met groepen koeien werken. De nieuwbouw uit 2011 omvat twee stallen. In de eerste bevindt zich de 44-stands buitenmelker met de wachtruimte, en erachter de ruimte voor de droge koeien en een groep verse koeien. In de tweede stal lopen alleen melkgevende koeien, in drie groepen verdeeld over vier compartimenten van 60 ligplaatsen elk. Eén compartiment is voor vaarzen, het tweede voor hoogproductieve koeien tot circa 120 dagen lactatie, en de laatste twee voor koeien vanaf 120 dagen lactatie.

Tussengroep nodig

Eerder liepen alle koeien in de tweede stal, ingedeeld in drie groepen. Dit hield geen stand.

Daar zijn twee belangrijke redenen voor. Alle krachtvoer wordt in de melkstal verstrekt, en de afbouw van krachtvoer begint ongeveer vanaf dag 120 lactatie. Daarbij waren de rantsoenen aan het voerhek verschillend samengesteld. Bonestroo: "Bij de overgang van de ene groep naar de andere kregen de koeien een flinke klap. Het was geen uitzondering dat een koe 5 liter in productie daalde. Dat is te veel." Bijsturen op rantsoen leverde niet genoeg op, en later starten met het afbouwen van de krachtvoergift

betekent een verhoging van de voerkosten.

De oplossing lag in het toevoegen van een extra productiegroep, een tussengroep. Nu zijn er, mede door uitbreiding van de veestapel, vijf groepen melkgevende koeien. Achter de wachtruimte staan de verse koeien tot circa 30 dagen. De vier compartimenten in de tweede stal zijn bezet door een groep vaarzen, een groep hoogproductief, de tussengroep en een groep laagproductief.

Voor een evenwichtige indeling is geschoven

PROFIEL

Bedrijf: Wim Bonestroo (49) houdt in Doornspijk (Gld.) 265 melk- en kalfkoeien en 200 stuks jongvee op 77 ha.
Strategie: het bedrijf is de laatste jaren sterk gegroeid. De stal uit 2011 gaat na april '15 zo snel mogelijk vol; doel is het bedrijf van rond 300 koeien daarna weer te optimaliseren. Een van de middelen daartoe is het gebruik van voergroepen, om de voerefficiëntie te verbeteren dan wel hoog te houden. Foto: Jan Willem Schouten

met het aantal dagen dat koeien in lactatie zijn. Dat bepaalt in welke groep ze komen. De verse koeiengroep telt circa 25 dieren tot 30 dagen lactatie. Incidenteel worden tochtige koeien of koeien voor behandeling na het melken voor één dagdeel gesepareerd in deze groep.

Dan gaan de koeien naar de hoogproductieve groep tot 180 dagen lactatie. Afbouw van krachtvoer begint wel in deze groep, maar het constante rantsoen aan het voerhek houdt de wiseling minimaal. In de tussengroep staan de dieren tussen 180 en 265 dagen. De krachtvoerafbouw gaat verder en het rantsoen aan het voerhek houdt het midden tussen dat van de hoogproductieve en de laagproductieve koeien. Deze laatste groep bevat koeien met meer dan 265 dagen lactatie. Daar is nog wel een flinke overgang in voer, en daar geven de koeien ook snel minder melk. "Maar dat moet ook. We moeten koeien droog zetten zonder antibiotica. Dan is het gunstig dat ze flink in productie zakken op het eind. Dat vraagt een omslag in denken." Zo benut Bonestroo het effect van de rantsoenwiseling op de productie in zijn voordeel.

Goed organiseren

Hij beseft dat het voor boeren in een bestaande stal niet simpel is om zomaar meerdere groepen te melken. Groepen moeten fysiek gescheiden zijn, en werken met groepen betekent ook meer rantsoenen voeren. Daar heeft Bonestroo echter weinig werk mee. Hij heeft een voerrobot. De Trioliet geeft de verschillende voergroepen hun rantsoen. En het gaat niet ten koste van de capaciteit of die één, twee of vijf rantsoenen voert. "Als de voerrobot eenmaal is ingesteld, gaat het vanzelf. Ik kan mij wel voorstellen dat je geen vijf rantsoenen gaat laden en mengen als je alles zelf voert."

Voerefficiëntie vaart wel bij groepsgericht voeren

productiegegevens en kosten per 100 kilo meetmelk (in €) per voergroep

	totaal	vers	hoog	midden	laag	vaars
aantal koeien	224	17	52	50	56	49
melk (kg/koe/dag)	27,1	35,3	35,9	27	18,7	24,7
melkvet (%)	4,01	4,00	3,95	3,91	4,60	4,13
melkeiwit (%)	3,38	3,20	3,44	3,40	3,70	3,44
meetmelk (kg/koe/dag)	27,20	35,00	35,90	26,90	20,40	25,30
efficiëntie (kg mm/kg ds)	1,53	1,55	1,76	1,30	1,34	1,76
ruwvoerkosten	5,28	4,96	4,47	6,30	6,40	4,44
krachtvoerkosten	3,84	4,34	4,26	4,09	2,06	3,98
bijproducten	2,20	2,15	1,75	2,90	2,60	1,74
toevoegingen	0,34	0,34	0,37	0,30	0,35	0,32
totale voerkosten	11,67	11,79	10,87	13,59	11,41	10,48

bron: ABZ Diervoeding

Ook aan melken is hij weinig extra arbeid kwijt. Alleen de groep verse koeien gaat apart in de wachtruimte het plateau op. Daarna wordt de wachtruimte gevuld met de koeien uit de vier compartimenten uit de tweede stal. Na het melken dirigeren de selectiepoorten koeien via koeherkenning automatisch weer in hun eigen groep. "We hebben vijf jaar moeten wachten tot we al onze vergunningen rond hadden voor de bouw van de nieuwe stal, maar dat gaf ons ook de gelegenheid goed na te denken over looplijnen en looproutes. Daar hebben we nu alle dagen nog plezier van. Ik adviseer iedereen om bij de bouw van een nieuwe stal daar dan ook met verhoogde aandacht naar te kijken."

Efficiëntie in beeld

Het grote voordeel van groepen is dat ze op behoefte worden gevoerd en dat prestaties van groepen apart te interpreteren zijn. Voor het hele bedrijf zijn de krachtvoerkosten inclusief

bijproducten en mineralen €6,38 per 100 kilo meetmelk. Dat is laag, mede door de vrij hoge gemiddelde voerefficiëntie (1,53 kilo meetmelk per kilo droge stof). Toch is op onderdelen nog winst te halen. Door de indeling in groepen is te zien dat de vaarsen en nieuwmelkte koeien een hoge efficiëntie te hebben: ruim 1,7 kilo meetmelk per 100 kilo meetmelk (zie tabel). Bij de oudmelkten wordt overvoeding voorkomen ondanks de wat lagere productie. Uit de gegevens blijkt ook dat, op basis van de laatste berekeningen, de middengroep qua efficiëntie achterblijft. Juist omdat koeien in groepen worden gehouden, kun je de vinger op de zere plek leggen, en per groep zaken waar nodig aanpassen. Nu voert Bonestroo veranderingen door in het rantsoen van de middengroep om zo de productie iets beter te bewaren. "Dat moet de efficiëntie verder verbeteren en de voerkosten verlagen."

Wijnand Hogenkamp

De berekeningen per voergroep maken direct duidelijk waar de efficiëntie op peil ligt en waar nog verbetering mogelijk is.